

Zondag 3 mei 2020

Overweging

Gedenken, bevrijding, vrijheid, en vrede

daarover gaan beide lezingen die u zo juist hoorde. In Exodus geeft de Heer aanwijzingen hoe te gedenken, dat Hij zijn volk uit de geknechtheid in Egypte naar de vrijheid in het beloofde land heeft geleid.

Door te gedenken en niet te vergeten, nemen we het niet als vanzelfsprekend aan dat wij vrijheid kennen, dat wij leven in vrede.

Ook al hebben de meeste van de mensen die nu in ons land leven de verschrikkingen en de bevrijding van de tweede wereldoorlog niet zelf meegemaakt, het is goed om je steeds weer te realiseren dat deze vrijheid bevochten is, dat dat vele offers gekost heeft.

Op het monument met daarop de namen van de omgekomen joden in de tweede wereldoorlog bij Yad Veshem in Jerusalem, staat: Vergeten voert in de ballingschap, herinnering is het geheim van bevrijding.

En wat is dan die vrijheid, die komt door bevrijding ?

Is het de afwezigheid van regels, altijd je zin mogen doen?

Niemand boven jou hebben die dicteert wat je moet doen?

Gaat het om de vrijheid van meningsuiting of om de vrijheid anderen opzettelijk te kwetsen?

Om de vrijheid van handelen of om de vrijheid het meest elementaire fatsoen ongeldig te verklaren?

Wordt het een pleidooi voor mijn vrijheid of voor de vrijheid van de ander?

Het is belangrijk je te realiseren dat echte vrijheid bestaat uit het herkennen van grenzen en echte vrijheid betekent verantwoordelijkheid. Het is als een wederkerigheid.

De vrijheid van de een wordt begrensd door de verantwoordelijkheid voor de ander.

Er zijn, denk ik vele soorten van onvrijheid.

De ene komt van buitenaf, zoals: bezettingen die ons land meemaakte ooit door Spanjaarden, later Fransen en de vorige eeuw Duitsers.

Het kan ook zijn slavernij, onderdrukking, menselijk geweld of terreur, verplichtingen die je opgelegd worden.

Velen van ons ervaren nu zo'n soort opgelegde onvrijheid, omdat ons van hogerhand verteld wordt waar en hoe en met hoevelen we ergens wel of niet naar toe mogen of kunnen zijn.

Toch kun je dat niet vergelijken. Er dreigt geen levensgevaar vanuit de overheid als een represaille wanneer je de regels niet nakomt, het levensgevaar komt ergens anders vandaan en wordt door het nakomen van de regels op afstand gehouden.

En, als we eerlijk zijn, begrijpen we ook best hoe noodzakelijk het is dat die regels nagekomen worden.

Een andere vorm van onvrijheid zit van binnen en kan ook verschillende vormen aannemen.

Veel mensen hebben cliché-voorstellingen over dit leven in hun hoofd en zullen zich innerlijk moeten bevrijden van iedere verstarde voorstelling, van iedere vooringenomenheid en ieder conventioneel houvast, Die grote sprong naar innerlijke vrijheid zullen ze zelf moeten maken.

De leerlingen van Jezus hoopten en rekenden er eigenlijk op dat Jezus hen zou bevrijden van de Romeinse overheersing,
En hoe Jezus ook probeerde zijn leerlingen te overtuigen dat zijn roeping een heel andere aard had, het duurde tot na zijn verrijzenis tot het tot hen doordrong wat zijn eigenlijke roeping was.

Als Jezus dan bij het laatste avondmaal aangeeft hoe Hem te gedenken, hoe Hij het brood breekt en deelt en de beker wijn neemt en zegt *Deze beker is het nieuwe verbond in mijn bloed*, horen wij hem zeggen: Doe dit tot mijn gedachtenis en tot herinnering aan hoe je bedoeld bent. Maak jezelf tot brood voor hongerlijders, wees bezielde door het verlangen naar een wereld waar brood en recht is voor allen. Ga de weg die ik ben gegaan, de weg die je vrijheid geeft, en de onvrijheid voor anderen opheft.

Hij spoort ons aan, door liefde gedreven en door die innerlijke kracht bewogen werk te maken van een manier van leven, waarbij aan ieder mens recht wordt gedaan om waardig mens te zijn en deel te hebben aan het samenleven en alles wat daar voor nodig is

Het is een weg die niet duidelijk gemarkeerd is door wetten en regels en dingen die men moet geloven en zaken die men moet doen, rituelen die men moet volbrengen of door tradities die heilig zijn. Die weg heeft slechts twee leidraden: dat men God moet beminnen en de naaste als jezelf. En omdat elke situatie en elke mens en elke tijd anders is, is niet met zekerheid te zeggen wat de volgende stap moet zijn. Elke nieuwe stap moet worden gevonden met alleen de geest van liefde als inspiratie.

Ik vond een mooie zegenbede, die heel goed aangeeft waar dit allemaal om gaat:

Wees gezegend met ongemak
bij gemakkelijke antwoorden, halve waarheden
en oppervlakkige verhoudingen
zodat we diep vanuit ons hart mogen leven.

Wees gezegend met woede
bij onrechtvaardigheid, onderdrukking, en
uitbuiting van Gods Schepselen
zodat we mogen werken aan rechtvaardigheid
vrijheid en vrede.

Wees gezegend met tranen
om te vergieten voor hen die lijden aan pijn
verwerping, honger en oorlog
zodat we onze handen kunnen uitstrekken om hen te
troosten en om hun pijn in vreugde te veranderen.

En wees gezegend met genoeg dwaasheid
om te geloven dat we een verschil kunnen maken in
de wereld, zodat wij kunnen doen waarvan anderen
zeggen dat het niet gedaan kan worden, vrede brengen
en die vrede bewaren.

Moge het zo zijn.